

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

Rješenje
po Zahtjevu gospodarskih subjekata CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla protiv gospodarskih
subjekata JP Centralno grijanje d.d. Tuzla

Sarajevo
ožujak, 2025. godine

Broj: UP-05-26-2-013-34 /24
Sarajevo, 20.03. 2025. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 41. stavak (1) točka c), članka 42. stavak (1) točke c) i članka 48. stavak (1) točke b), a u svezi sa člankom 10. stavak (2) točke d), člankom 11. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09) i čl. 105. i 108. Zakona o upravnom postupku («Službeni glasnik BiH», br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u postupku pokrenutom na temelju Zahtjeva za pokretanje postupka broj: UP-05-26-2-013-1/24 od 14.06.2024. godine, podnesenom od strane gospodarskog subjekta CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, ul. 2 Tuzlanske brigade br. 52, 75000 Tuzla, zastupanom po odvjetničkoj kancelariji Kunosić&Co d.o.o. Tuzla, ul. Kralja Tvrtka Prvog br.5, 75000 Tuzla, protiv gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, ul. Krečanska br.1, 75000 Tuzla radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja protivno odredbi članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 24. (dvadesetčetvrtj) sjednici održanoj dana 20.03.2025. godine donijelo je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, zlouporabio vladajući položaj na tržištu distribucije/opskrbe toplotnom energijom u Gradu Tuzla, donošenjem i primjenom Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.12.2021. godine koji su djelimično izmijenjeni i dopunjeni Odlukom o izmjenama i dopunama Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.10.2023. godine, kojim su propisani uvjeti kojima se krajnjim korisnicima ograničava izbor toplinskih podstanica, a samim tim i priključenje na sustav grijanja Grada Tuzla, što predstavlja uvjetovanje druge strane da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.
2. Nalaže se gospodarskom subjektu JP Centralno grijanje d.d. Tuzla:
 - da u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja izmijeni Tehničke uvjete za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.12.2021. godine na način da se odredbe istih usklade sa točkom 1. izreke, te da u ostavljenom roku dostavi dokaze o izvršenju istog.
 - da u roku od 10 (deset) dana od dana izmjene Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije, obavijesti sve korisnike koji su ugradili kompaktne toplinske podstanice i koji su priključeni na sustav grijanja grada Tuzla ugovorom na određeno vrijeme, o izmjeni Tehničkih uvjeta te da im ponudi zaključivanje novih ugovora o isporuci toplinske energije na neodređeno vremensko razdoblje na temelju ugrađenih podstanica koje zadovoljavaju nove Tehničke uvjete.
 - da u roku od tri dana od dana izmjene Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije, na svojoj zvaničnoj web stranici vidno objave, pod nazivom „Važna obavijest“, da je došlo do izmjene istih.
3. Izriče se novčana kazna gospodarskom subjektu JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, zbog kršenja odredbi iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u točki 1. ovog

Rješenja, u visini od 5.000,00 KM (pettisuća i 00/100 KM), sukladno sa odredbom članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovog Rješenja.

4. Ukoliko JP Centralno grijanje d.d. Tuzla ne uplati izrečenu novčanu kaznu iz točke 3. u ostavljenom roku, ista će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
5. Nalaže se gospodarskom subjektu JP Centralno grijanje d.d. Tuzla da nadoknadi troškove postupka gospodarskom subjektu CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, u ukupnom iznosu od 1.000,00 (jednatisuća i 00/100) KM, u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
6. Obvezuje se Podnositelj zahtjeva, gospodarski subjekt CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, da plati administrativnu pristojbu na rješenje u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM, u korist proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
7. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće je dana 14.06.2024. godine, pod brojem UP-05-26-2-013-1/24 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) gospodarskog subjekta CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, ul. 2 Tuzlanske brigade br. 52, 75000 Tuzla (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva ili CT-TRADE BH) zastupan po odvjjetničkoj kancelariji Kunosić&Co d.o.o. Tuzla, ul. Kralja Tvrtka Prvog br.5, 75000 Tuzla, protiv gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, ul. Krečanska br.1, 75000 Tuzla (u daljnjem tekstu: CG Tuzla) radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja protivno odredbi članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Uvidom u podneseni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan, u smislu članka 28. Zakona, te je nakon dopune Zahtjeva izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva aktom pod brojem: UP-05-26-2-013- 4 /24 od dana 12.09.2024. godine.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekti CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, ul. 2 Tuzlanske brigade br. 52, 75000 Tuzla i JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, ul. Krečanska br.1, 75000 Tuzla.

1.1. Gospodarski subjekt CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla

Gospodarski subjekt CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla je društvo sa ograničenom odgovornošću koje je registrirano pod matičnim brojem: (..)*¹. Društvo se bavi distribucijom i servisiranjem opreme za daljinsko grijanje, industriju i energetiku i u 100% je vlasništvu fizičkih osoba (..)* (75%) i (..)* (25%) sa upisanim i uplaćenim kapitalom od (..)* KM.

¹ (..)* - podatci predstavljaju poslovnu tajnu

1.2. Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d Tuzla

Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d Tuzla je registrovan u Općinskom sudu Tuzla pod matičnim brojem: 1-294. Prema evidenciji Registra vrijednosnih papira udio osnivača u kapitalu je Grad Tuzla sa 51%, dok preostalih 49% posjeduju dioničari. Pretežita registrirana djelatnost JP Centralno grijanje d.d Tuzla je proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tijekom postupka primjenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10), te odredbe Zakona o upravnom postupku («Službeni glasnik BiH», br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu odredbi članka 26. Zakona.

Također, Konkurencijsko vijeće uzelo je u obzir i odredbe Zakon o zaštiti potrošača BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 25/06 i 88/15), Zakona o komunalnim djelatnostima („Službene novine TK“ broj 11/05, 7/07, 8/12, 14/13 i 11/20), Tehničke uvjete za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.12.2021. godine, Odluku o opskrbi Grada toplotnom energijom („Službeni glasnik grada Tuzla“ broj 10/17, 11/17 i 1/19) i Opće uvjete za priključenje na sustav daljinskog upravljanja i isporuku toplinske energije grada Tuzla.

Konkurencijsko vijeće sukladno sa člankom 43. stavak (7) Zakona je u svrhu ocjene predmetnog postupka može koristiti sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske komisije.

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Kao razloge za podnošenje zahtjeva, Podnositelj zahtjeva u bitnom navodi slijedeće:

- Podnositelj zahtjeva, društvo sa ograničenom odgovornošću CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla je gospodarski subjekt koji se još od 2008. godine uspješno bavi distribucijom i servisiranjem opreme za daljinsko grijanje, industriju i energetiku.
- Gospodarski subjekt CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla je distributer kompaktnih toplinskih podstanica renomiranog švedskog proizvođača marke *Cetetherm*, tip *Mini City*. U odnosu na pomenuti proizvod, pored usluge distribucije, obezbjeđuje i usluge isporuke i montaže, servisiranja i zamjene dijelova. Kompaktne toplinske podstanice su tehnički proizvodi koji omogućavaju individualnu regulaciju temperature sa odgovarajućim termostatom i vrše trenutno pripremanje potrošne tople vode po sustavu pojedinačnih potreba korisnika.
- Nakon izvršene ugradnje Podstanice Mini City za svoje klijente/kupce (kojoj je prethodila izrada projektne dokumentacije i ostala procedura propisana mjerodavnim propisima), svako od tih osoba obratio se CG Tuzla (kao gospodarskom subjektu kojem su povjereni javni poslovi distribucije toplotne energije na području grada Tuzla) sa zahtjevom za priključenje na sustav daljinskog grijanja grada Tuzla, odnosno sa zahtjevom za zaključenje ugovora o isporuci toplinske energije za njihove individualne stambene objekte. Međutim, svim osobama koja su izvršila ugradnju Podstanice Mini City u svoje objekte (građanima grada Tuzla) prije početka sezone grijanja 2022/2023, CG Tuzla dostavio je istovjetne dopise.
- U navedenim dopisima, čija se sadržina u neznatnoj mjeri izmjenila i prije početka sezone grijanja 2023/2024, ovlaštene osobe CG Tuzla navode kako Podstanica Mini City sadrži određene nedostatke u smislu sadržaja pojedinih odredbi tada važećih Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.12.2021. godine. Shodno tome, CG Tuzla, svim tim osobama, uskratilo je zaključenje ugovora o isporuci toplinske energije na neodređeno vremensko razdoblje, već im je odobreno zaključenje ugovora o isporuci toplinske energije na određeno vrijeme, tj. na pojedinačne sezone grijanja (prvo u sezoni 2022/2023, a onda u sezoni 2023/2024), uz napomenu kako ugovori o isporuci toplinske energije ne mogu biti

zaključeni na neodređeno vremensko razdoblje, dok se ne otklone nedostaci na Podstanici Mini City, koji su u suprotnosti sa Tehničkim uvjetima od 09.12.2021. godine. Radi se o grupi od oko 60ak građana koja su kupila i ugradila u svoje objekte Podstanicu Mini City u spomenutom razdoblju, što nije zanemarljivo jer kompaktne toplinske podstanice nisu cjenovno jeftini tehnički proizvodi.

- Nakon opisanih dešavanja, građani koji su kupili i ugradili Podstanicu Mini City, obratili su se i Podnosiocu zahtjeva, kao distributeru Podstanice Mini City. Tom prilikom, postignut je dogovor da će biti angažirane neovisne stručne osobe sa zadatkom da utvrde da li su navodi CG Tuzla o nedostacima Podstanice Mini City osnovani sa aspekta tehničke struke i mjerodavnih tehničkih standarda za ovu vrstu proizvoda. Rezultat tog angažmana jeste Nalaz i mišljenje vještaka od 15.08.2023. godine, sačinjen zajednički od strane dva stalna sudska vještaka mašinske struke specijalizirana za oblast energetike. Po prijemu Nalaza i mišljenje od 15.08.2023. godine, Podnositelj zahtjeva se obratio nadležnim organima CG Tuzla dopisom naslovljenim kao *Prigovor zbog nezakonitog postupanja i Zahtjev za hitnim preduzimanjem radnji iz Vaše nadležnosti* od 25.09.2023. godine, kao i organima grada Tuzla dopisom naslovljenim kao *Zahtjev za preispitivanje zakonitosti poslovanja pravnog lica „Centralno grijanje“ d.d. Tuzla i Prijedlog za preduzimanjem radnji iz vaše nadležnosti* od 22.09.2023. godine, iz razloga što je grad Tuzla većinski dioničar u CG Tuzla sa 51% udjela.
- Nadalje, dana 12.10.2023. godine grupa od 59 građana grada Tuzla, obratila se nadležnim organima CG Tuzla sa dopisom naslovljenim kao *Zahtjev za priključene ugrađene podstanice na sistem daljinskog grijanja i za zaključenje Ugovora o isporuci toplotne energije* od 27.09.2023. godine. Navedenim dopisom, pomenuta grupa građana akcentira dvije ključne činjenice, a to su: da su veoma zadovoljni sa radom Podstanice Mini City i isporučivanom toplotnom energijom i kako nikakva šteta nije nastupila niti na njihovim objektima ili Podstanici Mini City, a niti je nastupila bilo kakva šteta CG Tuzla. Istovjetna situacija ponovila se i u sezoni grijanja 2023/2024, odnosno i pred početak te sezone grijanja ponovno su zaključeni jednosezonski Ugovori o isporuci toplotne energije i ponovno su građani bili veoma zadovoljni radom Podstanice Mini City.
- Dana 09.10.2023. godine, Nadzorni odbor CG Tuzla donosi Odluku o izmjenama i dopunama Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije, broj: 09-07062-2023/XIII-5. Tom Odlukom, u čijem se obrazloženju kao razlozi donošenja navode i potrebe za izmjenom i dopunom Tehničkih uvjeta od 09.12.2021. godine u dijelu koji se odnosi na toplinske podstanice, zapravo su usvojene tzv. kozmetičke izmjene. Pomenute izmjene Tehničkih uvjeta zapravo ne donose nikakvu mjerodavnu promjenu, tako da građani koji se odluče za kupovinu kompaktnih toplinskih podstanica u svojim objektima, prema sada izmijenjenim Tehničkim uvjetima CG Tuzla i dalje zapravo nemaju izbor. Naime, prema aktualnim Tehničkim uvjetima CG građanima se *de facto* ograničava izbor i to isključivo na kupovinu i ugradnju kompaktne toplinske podstanice marke Danfoss, čiji su trenutni distributeri na tržištu pravne osobe Ventcomerce d.o.o. Sarajevo i Zimi d.o.o. Tuzla, isključujući mogućnost ugradnje Podstanice Mini City i drugih istovjetnih kompaktnih toplinskih podstanica, čije je korištenje također odobreno na tržištu BiH.
- Dana 20.03.2024. godine zaključen je Sporazum o utvrđivanju prava i obveza zainteresirana strana u postupku priključenja na sustav daljinskog grijanja grada Tuzla od 06.05.2024. godine. Po osnovu tog Sporazuma, grupa građana grada Tuzla koja je ugradila Podstanicu Mini City u svoje objekte, zaključila je pojedinačne Ugovore o isporuci toplinske energije na neodređeno vremensko razdoblje. Slijedom opisanog raspjeta predmetne situacije, bilo je logično za očekivati da će CG Tuzla ubuduće odobravati priključenje na sustav daljinskog grijanja Grada Tuzla građanima koji ugrade Podstanicu Mini City ili istovjetne kompaktne toplinske podstanice u svoje individualne objekte. Međutim, ništa od navedenog se nije dogodilo, odnosno dogodilo se da se sada javljaju prethodno zainteresirani potencijalni kupci Podstanice Mini City, navodeći kako su im uposlenici CG Tuzla striktno naveli da neće moći da se spoje na Sustav grijanja Tuzla, ako kupe i ugrade Podstanicu Mini City u svoje individualne objekte. Naime, svim prethodnim, a posebno ovim posljednje navedenim istupima CG Tuzla, jasno je da se Podnosiocu zahtjeva, kao

pravnoj osobi koja je distributer kompaktne toplinske podstanice koja dokazano funkcionira u okviru sustava grijanja individualnih objekata na području grada Tuzla i na mnogim drugim područjima, želi uskratiti pravo na pristup tržištu tog proizvoda na području grada Tuzla, tj. sa tog tržišta ga se želi eliminirati. Istovremeno, time se potencijalno svim građanima zainteresiranim za priključenje na Sustav grijanja Tuzla svojih individualnih objekata pravi šteta, jer ih CG Tuzla uvjetuje da izvrše ugradnju pojedinih kompaktnih toplinskih podstanica koje su zapravo skuplje, nego Podstanica Mini City, navodi se u Zahtjevu.

- Podnositelj zahtjeva dalje ističe da je sa aspekta lojalne konkurencije i zaštite potrošača, nezakonit članak 35. stavak 2., stavak 12. i stavak 13. Tehničkih uvjeta CG, kao i sve ostale odredbe Tehničkih uvjeta kojima se nameće obveza ugradnje točno određenog broja i točno određenog tipa senzora, ili tačno određenog broja temperaturnih ulaza, ili digitalnih izlaza na kompaktnim toplinskim podstanicama. Hipotetskog primjera radi, ono što je navedenim odredbama Tehničkih uvjeta CG urađeno, bilo bi isto kao kada bi regulatorni organ uveo obvezu da npr. na prostoru BiH ne smiju biti korišteni TV uređaji koji imaju manje od 3 HDMI izlaza. Drugim riječima, ovo što CG Tuzla propagira kroz svoje tehničke uvjete jeste apsurd i vidna nezakonitost na štetu potrošača, jer se potrošačima, primjera radi, nameće da kupe kompaktnu toplinsku podstanicu opremljenu isključivo sa Pt1000 senzorima, a s druge strane postoje druge vrste senzora koje obavljaju istu tu funkciju kao Pt1000 senzori, možda čak i na bolji način. Uostalom, sve i da su senzori ugrađeni u pojedinim kompaktnim toplinskim podstanicama na tržištu manje kvalitetni nego Pt1000 senzori, sva je suština u tome da se i podstanicama sa takvim senzorima mora dozvoliti priključenje na Sustav grijanja Tuzla, ukoliko ispunjavaju svoju funkciju za koju su namijenjeni i ako postoje mogućnosti da se one priključe na Sustav grijanja Tuzla. To je u osnovi principa slobodnog tržišta i principa lojalne konkurencije, jer se potrošačima mora omogućiti pravo izbora na kupovinu prema njihovim preferencijama, sve dok je riječ o kupovini proizvoda koji su legalno uvezeni ili proizvedeni na području BiH, te koji se koriste u svrhu zbog koje su i napravljeni. U kontekstu predmetnog slučaja, nije ni sporno da je Podstanica Mini City atestiran proizvod prema standardima Europske unije, standardima važećim u BiH, te da je tehnički proizvod koji se u BiH uvozi legalno, a posredstvom Podnositelja zahtjeva. Također, niti jedan „nedostatak“ nema uporište ni u pravilima tehničke struke, o čemu svjedoči nekoliko puta spomenuti Nalaz i mišljenje vještaka od 15.08.2023. godine te da insistiranje na nezakonitim i neutemeljenim tehničkim uvjetima, predstavlja čin zlouporabe vladajućeg položaja CG Tuzla, kao gospodarskog subjekta u čijoj je isključivoj nadležnosti distribucija toplotne energije na području grada Tuzla, stoji u Zahtjevu.

Na temelju navedenog Podnositelj zahtjeva smatra da je opisanim djelovanjem gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, zloupotrijebio vladajući položaj iz članka 10. stavak (2) točka d) te traži da Konkurencijsko vijeće donese odluku kojom će onemogućiti ovako djelovanje.

Na temelju dostavljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povrede Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je u smislu članka 32. stavka (2) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka, broj: UP-5-26-2-013-6/24 dana 12.09.2024. godine, radi utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (2) točke d) Zakona.

Suprotna strana u postupku, gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, u ostavljenom roku dostavio je odgovor na Zahtjev i Zaključak Konkurencijskom vijeću, dana 04.10.2024. godine podneskom broj: UP-05-26-2-013-14/24, u kojem u bitnom navodi sljedeće:

- Svaki sustav daljinskog grijanja je različit a što je uvjetovano projektom samog sustava. Različiti režimi rada na različitim sustavima daljinskog grijanja onemogućavaju da se sve toplinske podstanice, bez prilagođavanja određenih elemenata na istim, implementiraju na svaki sustav daljinskog grijanja, bez obzira što zadovoljavaju EU standarde i ostale standarde struke ;

- Tipska toplinska podstanica Mini City koja se proizvodi u Švedskoj i podliježe Švedskim propisima F:101, gdje radni parametri sustava iznose $<100^{\circ}\text{C}$, 16 bara, a projektne maksimalne temperature do 120°C ne može zadovoljiti Tehničke uvjete za priključenje na sustav daljinskog grijanja grada Tuzla, kao ni projektne režime sustava;
- SDG grada Tuzla ima točno određene parametre sustava definirane Projektom magistralnog voda iz 1983. godine, a koji su propisani Tehničkim uvjetima. Ističe se da je nazivni pritisak u sustavu NP 25 (25 bara) i da je temperaturni režim svih ostalih segmenata daljinskog grijanja (pumpne stanice, distributivne mreže i toplinske podstanice) dimenzioniran za $145/75^{\circ}\text{C}$, a da je isti izmjenom Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja u 2022. godini promjenjen na temperaturni režim za primarnu vrelovodnu mrežu $130/60^{\circ}\text{C}$, sa stanovišta smanjenja toplinskih gubitaka u distribuciji i poboljšanja učinkovitosti sustava, a sve u okviru navedenog projekta;
- Izmjene Tehničkih uvjeta su izvršene isključivo radi poboljšanja stanja i učinkovitosti sustava, kao i smanjenja gubitaka, na temelju dugogodišnjeg iskustva, a sve u okvirima projekta toplifikacije grada Tuzle i sukladno sa propisanom zakonskom procedurom donošenja, a ne zbog „pritiska izrevoltiranih građana“;
- Tehničkim uvjetima Distributera definirane su tehničke specifikacije koja treba da ispunjava određena oprema, uređaji i armatura, bez navođenja bilo kojeg proizvođača, iz čega proizilazi da Distributer, u kontekstu Zahtjeva za pokretanje postupka, ni na koji način ne ograničava konkurentnost, već je podstiče;
- Podstanice tipa Mini City, proizvedene u Švedskoj, su izrađene po propisima navedene zemlje, odnosno za temperaturni režim 120°C i 16 bar-a, a što bez izmjena na istim, nije primjenjivo na vrelovodnu mrežu SDG grada Tuzla ($130/60^{\circ}\text{C}$ primar i $75/55^{\circ}\text{C}$ sekundar, NP 25), dok na toplovodnoj mreži sustava daljinskog grijanja grada Tuzla ($90/60^{\circ}\text{C}$ primar i $75/55^{\circ}\text{C}$ sekundar, NP 16) predmetne podstanice u potpunosti odgovaraju propisanim uvjetima te se bez ikakvih problema mogu implementirati na SDG i nemaju negativan utjecaj kako je to u slučaju sa njihovom primjenom na vrelovodni režim;
- Cijeneći da se predmetne podstanice bez izmjena mogu spojiti na toplovodnu mrežu SDG-a (tamo gdje se podstanice izravno spajaju na toplovodnu mrežu), Distributer je bez ikakvih uvjetovanja dozvolio takvo spajanje i sa tim korisnicima zaključuje ugovore o isporuci toplotne energije na neodređeno vrijeme, dok podstanice tipa Mini City, a koji se spajaju na vrelovodnu mrežu SDG-a je potrebno izmijeniti i nadograditi;
- Nakon što je Distributer ustanovio nedostatke predmetnih podstanica u slučaju njihovog spajanja na vrelovodnu mrežu, o čemu je pismeno obavijestio kupce, naknadnim izlaskom na teren od strane uposlenika Distributera, uočene su dodatne nepravilnosti na istima u smislu prikrivanja originalne deklaracije proizvoda deklaracijom sa netočnim podacima (lažiranje stvarnih podataka) radnog temperaturnog režima i nazivnog pritiska podstanica koji su ključni za njihov siguran rad na SDG-u jer su iste napravljene za niži temperaturni režim i niži radni pritisak, a na način da je vršeno „lijepljenje“ deklaracije podstanice podnositelja Zahtjeva preko deklaracije proizvođača, čime su i kupci podstanica i Distributer dovedeni u zabludu;
- Zahtjevanje Distributera od kupaca predmetnih podstanica da izvrše izmjene i nadogradnju na podstanicama, ne predstavlja nikakvo diskriminatorno postupanje obzirom da je Distributer i podnositeljima zahtjeva za priključenje na SDG koji su ugradili neke druge toplinske podstanice, a koje također nisu bile u potpunosti sukladno sa Tehničkim uvjetima, dostavljao dopise u kojima traži otklanjanje istih, te je sa istima, također, zaključivao ugovore o isporuci toplotne energije, uz obvezu korisnika da do početka naredne sezone grijanja utvrđene nedostatke otklone (identične ugovore koji su zaključivani i sa podnositeljima zahtjeva sa ugrađenom Mini City podstanicom);

- Vještaci u aktu Nalaz i mišljenje nisu vodili računa o temeljnim činjenicama projektnih parametara sustava daljinskog grijanja u odnosu na temperaturni režim i nazivni pritisak, a koji su polazna točka za bilo koju analizu;
- Sporazumom o utvrđivanju prava i obveza zainteresiranih strana u postupku priključenja na sustav daljinskog grijanja grada Tuzla od 06.05.2024. godine samo je stvoren pravni temelj za zaključenje „trajnih“ ugovora o isporuci toplotne energije koji su već ugradili predmetne podstanice, imali zaključene ugovore o isporuci toplotne energije za konkretnu sezonu i ostvarili pravo na subvenciju podstanica na Javnom pozivu Grada Tuzla. Predmetni sporazum, iz navedenih razloga, ne može predstavljati model za rješavanje iste ili slične problematike koja se može pojaviti u budućnosti, iz razloga što bi se dalja ugradnja podstanica tipa Mini City, koje ne zadovoljavaju propisane uvjete u potpunosti, znatno više odrazila na funkcioniranje sustava daljinskog grijanja, a tima i kvalitetu isporuke toplotne energije, što je jedan od temeljnih zadataka Distributera sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima;
- Distributer je potpuno neosporno dokazao da neregulirane podstanice tipa Mini City ostvaruju mnogo veće konzume protoka, a što izravno utječe na učinkovitost sustava daljinskog grijanja i manjak potrebnog protoka za opskrbu ostalih korisnika;
- Distributer je potpuno nesporno dokazao da predmetne podstanice ne ispunjavaju ni temeljne sigurnosne funkcije propisane standardom za ovu vrstu postrojenja, te ugrožavaju sigurnost korisnika i materijalnih dobara;
- Sve podstanice koje su zastupljene u SDG-u grada Tuzla kao i dostupne na tržištu (Danfoss, Mikom,..), uključujući i predmetnu podstanicu bez obzira na nedostatke (Cetetherm tipa Mini City), su u cjenovnom rangu cca 10.000-11.000 KM;

4. Usmena rasprava

Budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, sukladno sa člankom 39. Zakona, dana 31.01.2025. godine (poziv dostavljen aktom broj: UP-05-26-2-013-22/24, broj: UP-05-26-2-013-23/24 od dana 14.01.2025. godine).

Usmena rasprava održana je u sjedištu Konkurencijskog vijeća uz prisustvo odvjetnika Svena Seleskovića i Anese Ferizović, punomoćenika gospodarskog subjekta CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla, direktora gospodarskog subjekta CT-TRADE BH d.o.o. Tuzla – Dražena Fazlića na strani Podnositelja zahtjeva te Nermine Babajić – direktorice gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla i zaposlenika: Daniele Hadžiefendić, Enesa Demirovića i Adnana Karahmentovića.

Na usmenenoj raspravi stranke su se izjasnile da ostaju kod svojih dosadašnjih iskaza i dokaza s tim da je svaka strana priložila i dodatnu dokumentaciju kojom potvrđuju svoje tvrdnje (Zapisnik broj: UP-05-26-2-013-24/24 od dana 31.01.2025. godine).

Podnositelj zahtjeva tokom usmene rasprave u bitnome ističe:

- nije točno kako se temperature u potisnom vodu sustava daljinskog grijanja grada Tuzla (u daljnjem tekstu: SDG Tuzla) mogu kretati i do 180°C. Naime, prema samom Glavnom projektu rekonstrukcije magistralnog vrelovoda na području grada Tuzla iz 2024. godine, čiji je autor CG Tuzla, projektne temperature označene su na proračun kompenzacija od 130°C. Na okolnosti da se temperature u potisnom vodu više ne projektuju za temperature do 180°C, dostavljamo i Izvod iz Glavnog projekta toplinske podstanice i vrelovodnog priključka sa SO Pašage Mandžića br. 30, izrađen u kolovozu 2024. godine, iz čije sadržine proizilazi da je rad projektovan na temperaturi od 0°C do 130°C. CG Tuzla, kroz svoje Izjašnjenje od 03.10.2024. godine, nastoji pojedine stvari

prikazati onakvim kakve zapravo nisu, ili kakve odavno nisu u praksi rada cjelokupnog SDG Tuzla, zbog faktora koji nemaju veze sa samim kompaktnim toplinskim podstanicama;

- da prikazana važeća Šema toplinske podstanice sa kombinovanim regulacionim ventilom, koju CG Tuzla zahtijeva svojim Tehničkim uvjetima ne može imati bilo kakvu mjerodavnog, jer temeljni parametar prikazan na istoj nije točan. Naime, na toj Šemi kao polazna temperatura (temperatura u potisu) vode za grijanje koja se "pušta" iz Termoelektrane Tuzla označena je sa 130°C. Međutim, već unazad godinama, što zapravo i samo CG Tuzla ne spori u ovom postupku, ta polazna temperatura nikada nije dosegla temperaturu veću od 120°C. Dokaz o toj činjenici priložen je uz predmetni Zahtjev gdje je u članku 8. stavak 2. tog Sporazuma ugovoreno da će maksimalna temperatura u potisu biti 121°C na mjestu isporuke. Stoga, pozivanje CG Tuzla na navedenu Šemu nema bilo kakvo uporište, te bi upravo zbog istaknute činjenice, pomenuta Šema, u Tehničkim uvjetima trebala biti brisana ili modifikovana na način da održava stvarno stanje stvari, a ne stanje stvari koje uopšte nije dosežno u trenutnim okolnostima i prema trenutnom Ugovoru sa Termoelektranom Tuzla, koji će biti u primjeni još barem pet godina. Posljedično, sva preostala obrazloženja pomenute Šeme i obračuni izvedeni na temelju te Šeme nisu mjerodavni;
- da kompaktne toplinske podstanice marke Cetetherm, tip Mini City, koje je Podnositelj zahtjeva plasirao kupcima na tržištu grada Tuzla i grada Lukavac, upravo jesu posebno modificirane i prilagođene temperaturnom težimu 130°C i pritisku 25 bara, koji je propisan Tehničkim uvjetima. Istovremeno, na taj način dokazuje se i činjenica da je CG Tuzla o svemu tome upoznato, i to čak izravno od samog proizvođača predmetnih toplinskih podstanica. Dakle, navodi CG Tuzla o tome da predmetne kompaktne toplinske podstanice Podnositelja zahtjeva sadrže "eliminatorski nedostatak", jer ne odgovaraju traženom temperaturnom režimu definiranom Tehničkim uvjetima nisu točni, a što je i ovlaštenim osobama CG Tuzla odavno poznato;
- da je točno da CG Tuzla nije izričito zabranilo ugradnju Podstanice MiniCity u sustave grijanja individualnih objekata na prostoru grada Tuzla, ali činom propisivanja bespotrebno i doslovno "konkurencijski ugušujućih" odredbi Tehničkih uvjeta u dijelu koji se odnosi na kompaktne toplinske podstanice, CG Tuzla je neizravno dovelo do takve zabrane. Jer, nameće se logičko pitanje: Zašto bi neko kupio kompaktnu toplinsku podstanicu, ako ima saznanje od strane distributera toplotne energije i ako ima propise distributera toplotne energije, koji će dovesti do toga će ta podstanica biti bezvrijedna, jer sa njom u svom sustavu grijanja objekta neće moći ishodovati neophodne dozvole CG Tuzla i time priključenje na SDG Tuzla?

Suprotna strana, u ovom slučaju gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla u bitnome ističe:

- da je projektovana temperatura, za magistralni vrelovod grada Tuzla, iz 1981. godine, od 180 °C i da je u Izjašnjenju objašnjeno da je temperaturni režim sa 145/75 °C promijenjen u režim 130/60 °C uzimajući u obzir postojeće stanje toplifikacionih blokova u TE Tuzla, njihovim tehničkim mogućnostima i praćenjem globalnih trendova daljinskih sustava grijanja kao i ekonomičnosti distribucije toplotne energije;
- da je SDG grada Tuzla predstavlja zatvoreni sustav za čije uspješno funkcioniranje i ispunjenje svih zahtjeva postojećeg i budućeg toplinskog konzuma je neophodno vođenje računa o održavanju svih tehničkih karakteristika kompletnog sustava, kao i da se poremećaj na bilo kojem dijelu prenosi na cijeli sustav;
- da su svi akti Distributera usmjereni ka traženju najboljih tehničko-tehnoloških rješenja koji će obezbijediti sigurnost i pouzdanost opskrbe toplotnom energijom.

Na pitanje voditelja postupka koje toplinske podstanice zadovoljavaju Tehničke uvjete i koje su najviše ugrađivane na području grada Tuzla, predstavnik JP Centralno grijanje d.d. Tuzla je odgovorio da je najzastupljenija kompaktna toplinska podstanica ona marke Danfoss u omjeru preko 60%.

5. Mjerodavno tržište

Sukladno sa člankom 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu naročito njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cijeli ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Člankom 4. stavak (1) točka 3) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da se pod opskrba toplotnom energijom podrazumjevaju poslovi proizvodnje i distribucije toplotne energije (pare, vrele vode, tople vode, sanitarne tople vode i sl.) mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil ili zajednički mjerni instrument kod objekata kolektivnog stanovanja, odnosno mjerni instrument korisnika.

Člankom 2. Odluke o snabdjevanju Grada toplotnom energijom je predviđeno da je opskrba grada toplotnom energijom komunalna djelatnost od posebnog društvenog interesa, te da obavljanje te djelatnosti vrši javno poduzeće kojem je, sukladno sa zakonom kojim je uređena oblast komunalnih djelatnosti, nadležni organ povjerio obavljanje ove djelatnosti.

Gospodarski subjekt Centralno grijanje d.d. Tuzla je registriran za djelatnost distribucije toplotne energije koju i obavlja, te je na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku odredilo mjerodavno tržište proizvoda distribucija/opskrba toplotnom energijom.

Obzirom da se opskrba toplotnom energijom vrši na području Grada Tuzla, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu je utvrđeno kao zemljopisno područje Grada Tuzla.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište distribucije/opskrbe toplotnom energijom na području Grada Tuzla.

6. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon ocjene dostavljene dokumentacije i podataka tijekom trajanja postupka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo slijedeće činjenično stanje:

Vladajući položaj

Osnivač gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d Tuzla je Grad Tuzla. Način osnivanja preduzeća i obavljanjem djelatnosti od općeg interesa svrstava ovo poduzeće u kategoriju Javnih poduzeća sa ciljem da preduzeće vrši zagrijavanje lokalnih stambenih jedinica.

Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d Tuzla registriran u Općinskom sudu Tuzla pod matičnim brojem: 1-294. Prema evidenciji Registra vrijednosnih papira udjel osnivača u kapitalu je Grad Tuzla sa 51%, dok preostalih 49% posjeduju dioničari.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d Tuzla je proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija.

Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d Tuzla jedini gospodarski subjekt koji vrši isporuku toplotne energije sustavom daljinskog grijanja. Zona toplifikacije je definirana kao uži dio grada Tuzla gdje spadaju svi kolektivni stambeni objekti i dio individualnih stambenih objekata.

Poslovanje gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje Tuzla obvezuje:

- obezbjeđvanje trajnog obavljanja djelatnosti od općeg interesa i urednog zadovoljenja potreba korisnika proizvoda i usluga, odnosno obezbjeđenje kontinuirane opskrbe vrelom vodom područje grada Tuzle sa ciljem zagrijavanja stambenih jedinica;
- razvitak i unapređenje obavljanja djelatnosti od općeg interesa;
- obezbjeđivanja tehničko – tehnološkog i ekonomskog jedinstva sustava i usklađenosti njegovog razvitka i
- ostvarivanje drugog zakonom utvrđenog interesa.

Opskrba grada toplotnom energijom je komunalna djelatnost od posebnog društvenog interesa. Obavljanje te djelatnosti vrši javno poduzeće kojem je, sukladno sa zakonom kojim je uređena oblast komunalnih djelatnosti, nadležni organ povjerio obavljanje ove djelatnosti, sukladno sa člankom 2. Odluke o opskrbi Grada toplotnom energijom.

Članak 9. stavak (2) Zakona o konkurenciji propisuje da se pretpostavlja, da jedan gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba i /ili usluga, ako na mjerodavnom tržištu Bosne i Hercegovine ima tržišni udjel veći od 40,0%.

Članak 2. Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja dalje razrađuje pojam vladajućeg položaja te određuje da gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, i na taj način ograničava ili sprječava učinkovitu konkurenciju.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Centralno grijanje Tuzla jedini gospodarski subjekt koji vrši isporuku toplotne energije sustavom daljinskog grijanja, i da je zona toplifikacije definirana kao uži dio grada Tuzla gdje spadaju svi kolektivni stambeni objekti i dio individualnih stambenih objekata, te je neosporan njegov vladajući položaj u smislu članka 9. Zakona o konkurenciji.

Zlouporaba vladajućeg položaja

Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla donijelo je i primjenjuje Tehničke uvjete za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.12.2021. godine koji su djelimično izmijenjeni i dopunjeni Odlukom o izmjenama i dopunama Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije od 09.10.2023. godine (daljnje u tekstu: Tehnički uvjeti).

Konkurencijsko vijeće je analiziralo spornu Odluku, odnosno Tehničke uvjete i utvrdilo slijedeće:

Članak 21. stavak (4) Tehničkih uvjeta propisuje „Za sustav daljinskog grijanja grada Tuzle kao osnovni tip toplotne podstanice usvojena je izmjenjivačka toplotna podstanica u kompakt izvedbi

(samostojeća i zidna montaža). Zidna kompaktna toplinske podstanica je 35 kW, svi kapaciteti preko 35 kW su samostojeće izvedbe“;

Članak 31. stavak (2) alineja 6. Tehničkih uvjeta propisuje: „Cjelokupna dokumentacija toplotne podstanice (uputstva, atesti, provjere, strojne i elektro šeme) mora biti na BHS jezicima“;

Članak 31. stavak (2) alineja 10. Tehničkih uvjeta propisuje: „Zidne kompaktne podstanice su obvezno opremljene sa elektronskim regulatorom za podstanice koje su priključene na sustav daljinskog grijanja a nisu predviđene za priključenje na SCADA sustav, temperaturnim senzorima za mjerenje vanjske temperature, temperature potisa sekundara i temperature povrata primara, kombi ventilom sa mogućnosti ograničenja maksimalnog protoka, elektromotornim pogonom, termostat-limiter, UZ mjerač toplotne energije u povratnom vodu primarnog kruga“;

Članak 35. stavak (2) Tehničkih uvjeta propisuje: „...Minimalne karakteristike elektronskih regulatora za podstanice koje su predviđene za priključenje na sustav daljinskog grijanja, a nisu predviđene za priključenje na SCADA sustav...“

Članak 35. stavak (10) Tehničkih uvjeta propisuje: „...upravljanje trotačkovno ili kombinacija trotačkovno/analogno, sa sigurnosnom funkcijom zatvaranja (pri nestanku el.napajanja)...“;

Članak 35. stavak (12) Tehničkih uvjeta propisuje: „Za mjerenje i očitavanja vrijednosti temperature na toplotnim podstanicama koriste se temperaturni senzori Pt1000“;

Članak 35. stavak (13) Tehničkih uvjeta propisuje: „Vanjski temperaturni senzor Pt 1000 se koristi za mjerenje vanjske temperature zraka na osnovu kojeg se vrši upravljanje toplotnom podstanicom“.

Odredbom članka 174. Zakona o upravnom postupku propisano je: „Kad je za utvrđivanje ili ocjenu neke činjenice važne za rješavanje stvari potrebno stručno znanje kojim ne raspolaže službena osoba koje vodi postupak, izvešće se dokaz vještačenjem.“

Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, nakon održane usmene rasprave, dostavio je i nalaz vještaka „Nalaz i mišljenje na ocjenu opravdanosti zahtjeva Centralnog grijanja d.d. Tuzla prema isporučitelju toplotnih podstanica firme CT-Trade BH d.o.o. Tuzla te da li su tehnički uvjeti za priključenje na sustav daljinskog grijanja sukladno sa mjerodavnim standardima i normama i da li su sukladni sa zakonima u BiH, odnosno FBiH“ (stalni sudski vještaci: Damir Žunić – oblast mašinstvo i Suad Haličević – oblast elektrotehnika).

U navedenom nalazu u točki *VI Zaključak – Mišljenje* stoji:

„Pregledom Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije – Centralnog grijanja Tuzla, jasno se zaključuje da su isključivo navedene tehničke specifikacije koje treba da ispunjava neophodna oprema, uređaji i armatura za toplotno predajne stanice, bez navođenja bilo kog proizvođača.

Sušтина ovog Nalaza i mišljenja izravno implicira da Centralno grijanje d.d. Tuzla ne insistira na ugradnji opreme, mjernih uređaja, armatura, senzora i sl. samo određenog proizvođača u toplotno predajne stanice, već isključivo se može ugraditi oprema bilo kojeg proizvođača ukoliko ispunjava propisane Tehničke uvjete koje su donijeli nadležni organi.“

Također, nalazom je zaključeno da Centralno grijanje d.d. Tuzla nije zlouporabilo vladajući položaj kojima se uslovljava druga strana da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema

trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma i jer je upravo donošenjem Tehničkih uvjeta za priključenje na sustav daljinskog grijanja i isporuku toplotne energije jasno propisalo uvjeta za priključenje na distributivnu mrežu toplotne energije koji su jednaki za sve korisnike Sustava daljinskog grijanja. Uzimajući u obzir navedeno, Konkurencijsko vijeće zaključuje da je nalaz pisan s ciljem argumentiranja navoda suprotne strane u ovom postupku, odnosno gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla, i kao takav postaje vrlo nepouzdan s obzirom na činjenicu da navedene stručne osobe nemaju potrebno znanje niti nadležnost o odlučivanju o zabranjenim konkurencijskim djelovanjima u smislu Zakona o konkurenciji.

S obzirom da radi o specifično postavljenim uvjetima i stručnoj terminologiji, Konkurencijsko vijeće je analiziralo i Nalaz stalnih sudskih vještaka mašinske struke „Analiza i ocjena stanja kompaktnih toplinskih podstanica tipa Mini City na SDG Tuzla“ (stalni sudski vještaci mašinske struke: dr. sci. Nedim Ganibegović i IWE Samir Softić) (daljnje u tekstu: Nalaz). Vrlo važna činjenica koju Konkurencijsko vijeće nije zanemarilo jeste da je Nalaz urađen na zahtjev građana neovisno o ovom postupku i to godinu dana prije pokretanja postupka (15.08.2023. godine), gdje je između ostalog objašnjeno:

Regulacija svih toplinskih podstanica se ne vrši ograničavanjem povratne temperature, nego zadatom temperaturom sekundara. Ovdje se konstatuje da elektronski regulator nema mogućnost podešavanja rada podstanice u vremenskim intervalima (dnevni i noćni režim rada) što je i apsolutno nepotrebno jer se temperaturom primara upravlja iz dispečerskog centra prema dnevno/noćnom dijagramu.

Niti jedna kompaktna toplinska podstanica u privatnom vlasništvu se ne regulira putem ograničenja temperature povrata sekundara (T2) na primarnoj strani.

Ograničenje temperature povrata primara bi radilo na način da ukoliko podstanica vraća veću temperaturu od željene senzor T2 bi poslao signal el. regulatoru da zatvori regulacioni ventil, te se na taj način smanji temperatura. U tom slučaju bi došlo do prekida cirkulacije na primarnoj strani dok se temperatura na senzoru T2 ne bi spustila na željenu razinu. To u konačnici reflektuje isporuku niže temperature krajnjem korisniku. Ta mogućnost regulatora se u praksi ne koristi jer izaziva distribuciju niže temperature krajnjim korisnicima.

Regulacija temperature se vrši na temelju krajnje željene temperature u objektu koju definira temperatura vode u potisu sekundara a za što je zadužen senzor T3. To potvrđuje i sadržaj dokumenta Strateške smjernice za održivi razvoj sustava daljinskog grijanja Grada Tuzla iz studenog 2022. godine u kojem je navedeno: Temperaturna regulacija sekundara odnosno temperatura radnog medija u instalacijama grijanja (T3) u objektu vrši se centralno u odnosu na vanjsku temperaturu. Za svaku podstanicu definira se potrebni odnos temperature polaznog voda sekundara (T3) u odnosu na vanjsku temperaturu.

Dakle, nespornim se zaključuje kako Podstanica Mini City posjeduje dovoljan broj temperaturnih senzora za kvalitetno obavljanje svoje namjene a što je sama regulacija temperature u objektu.

Atestna dokumentacija je potpuna, tehnički validna i pravno verifikovana od strane Proizvođača podstanice. U svezi sa „svim elementima podstanice“, odnosno u smislu postavljenog uvjeta ističe se da su svi elementi predmetne podstanice i predviđeni za rad na traženim temperaturama i pritiscima: 130/60, PN 25 – Primar i 75/55, PN 10 – Sekundar.

Postavljeni uvjet u svezi obezbjeđivanja redovnog servisa u garantnom roku od 2 godine i izvangarantnom roku u trajanju od najmanje 7 godina od isporuke podstanice prema nalazu vještaka

je paušalno postavljen zahtjev koji se odnosi na postprodajni servis. Garancije na ovakvu vrstu uređaja i opreme se u većini slučajeva daju na 24 mjeseca i u suprotnosti je sa određenim zakonima, jer se takvim zahtjevom zadire u oblast kojom se reguliraju prava i obaveze između isporučioaca toplotne stanice i krajnjeg tarifnog korisnika.

Na temelju karakteristika regulatora koji je sastavni dio fabrički kompletiranih podstanica tipa Mini City može se konstatovati da isti posjeduje sve neophodne upravljačke funkcije koje su potrebne za pravilno i energetski učinkovito funkcioniranje kompletnog sustava kućne instalacije grijanja bez bilo kakvih negativnih utjecaja na primarnu stranu instalacija SDG.

Senzori tipa NTC mogu namjenjenu funkciju u kućnim instalacijama grijanja da obavljaju jednako točno i pouzdano kao i temperaturni senzori tipa PT1000 stoga ostaje nejasno na osnovu kojih tehničkih razloga distributer zahtjeva od korisnika ugradnju striktno jednog tipa temperaturnih senzora, posebno iz razloga što su podstanice (oprema) koja je vlasništvo korisnika te krajnji korisnik samim tim ima obvezu da brine o održavanju, popravcima i zamjenskim dijelovima.

U Točki 3. „*Rezime*“ Nalaza stoji:

„Potpuno je jasno da su Tehnički uvjeti CG Tuzla postavljeni tendenciozno i isključivo sa ciljem da krajnjem tarifnom kupcu maksimalno suze mogućnost izbora za njega na tržištu povoljnijeg tipa podstanice za kućne instalacije. Tehnički uvjeti CG Tuzla su definirani detaljno do takve razine da tarifnog kupca usmjeravaju samo u jednom smjeru po pitanju izbora podstanice. Na takvom isključivom i rigidnom pristupu se insistira bez obzira što je to za kupce itekako financijski nepovoljnija varijanta i bez obzira što se na tržištu nude podstanice različitih proizvođača čija je kvaliteta dokazan i za koje postoji kompletna tehnička dokumentacija.“

U Točki 4. „*Zaključak i Mišljenje*“ istog Nalaza stoji:

„Uvidom u dokumentaciju za podstanice tipa Mini City možemo konstatirati da je ista prevedena, uredna i tehnički kompletna. Također, iz dokumentacije kao i na temelju uvida na lice mjesta možemo konstatirati da su ugrađeni osnovni elementi predmetnih podstanica isporučeni od renomiranih proizvođača za predmetne oblasti (izmjenjivač topline – proizvođač: Alfa Laval, Švedska; cirkulaciona pumpa – proizvođač: Grundfoss, Danska; mjerilo utroška topline – proizvođač: Landis Gyr, Njemačka; elektronski regulator – proizvođač: Cethetherm, Švedska; regulacioni ventil i temperaturni senzor – proizvođač: Honeywell, USA). Dakle, ovaj tip podstanica se pokazao kvalitetnim, pouzdanim i dobrim rješenjem u zemljama: Njemačka, Švedska, Engleska itd.

Obzirom da je podstanica kao kompletan proizvod certificirana i da je izvedba kompletne kućne instalacije sa svim ugrađenim elementima i podstanicom tipa Mini City odobrena za rad od strane CG Tuzla na rok od jedne grejne sezone, možemo konstatovati da tehničkih smetnji za njihovom upotrebom nema i da izvedene kućne instalacije sa ovim tipom podstanica u kompletu ni u kojem tehničkom aspektu nemaju negativan uticaj na primarnu stranu SDG koji održava, eksploatiše i sa kojim raspolaže CG Tuzla.“

Uvidom u dostavljene dokaze, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da jedina kompaktna toplinska podstanica serijske fabričke proizvodnje koja ispunjava Tehničke uvjete u cjelosti jeste ona proizvođača Danfoss. Također, utvrđeno je da se ista favorizuje od strane gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla što je i potvrđeno kroz predmetni postupak a što je i Podnositelj zahtjeva više puta naglašavao i što je predstavnik JP Centralno grijanje d.d. Tuzla potvrdio na usmeno

raspravi: „...da je najzastupljenija kompaktna toplinska podstanica ona marke Danfoss u omjeru preko 60%“.

Kao mjerodavan dokaz navedenom, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i dokaz dostavljen u vidu dopisa (e-maila) gospodarskog subjekta Mikom d.o.o. Tuzla u kojem stoji:

„Mikom d.o.o. Tuzla se još uvijek bavi prodajom naših vrelovodnih kompaktnih podstanica, ali zbog opstrukcije pojedinaca iz CG Tuzla koji potencijalne kupce odvrćaju da naše toplinske podstanice nisu dobre i upućuju na distributere koji prodaju Danfosove podstanice proizvedene u inostranstvu. Sa ovakvim ponašanjem guše domaću proizvodnju (po našim informacijama zbog ličnog interesa kojeg dobijaju od prodavača Danfos stanica). Zbog lošeg poslovanja bili smo prinuđeni da dio poduzeća zatvorimo i radnike pošaljemo na biro.

Proizvodni pogon još uvijek je u funkciji ali je proizvodnja prigušena zbog nelojalne konkurencije i nekorektnog ponašanja struktura iz CG Tuzla koji usmjeravaju potencijalne kupce na kupovinu Danfos podstanica.

Naše poduzeće propada jer nije moguće rentabilno raditi upravo iz razloga favoriziranja vrelovodnih kompaktnih toplinskih podstanica (proizvod sa naljepnicom Danfos) od strane pojedinih uposlenika CG Tuzla.“

Konkurencijsko vijeće je analiziralo i dokaz u vidu 9 potpisanih izjava zadovoljnih korisnika toplotnih podstanica tip Mini City koje su ugrađene u njihove sustave grijanja te činjenicu da je gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla zaključivao ugovore o isporuci toplinske energije sa korisnicima identičnih toplotnih stanica i na određeno i na neodređeno vrijeme.

Također, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i dopis naslovljen kao *Zahtjev za priključene ugrađene podstanice na sustav- daljinskog grijanja i za zaključenje Ugovora o isporuci toplotne energije od 27.09.2023. godine*. Navedenim dopisom, grupa od 59 građana grada Tuzla, obratila se nadležnim organima CG Tuzla u kojem ističe da su veoma zadovoljni sa radom Podstanice Mini City i isporučivanom toplotnom energijom i kako nikakva šteta nije nastupila niti na njihovim objektima ili Podstanici Mini City, niti je nastupila bilo kakva šteta gospodarskom subjektu JP Centralno grijanje d.d. Tuzla.

Slijedom navedenog, a uzimajući u obzir i stručno mišljenje eksperata iz navedene oblasti koje je iznijeto u tekstu iznad, Konkurencijsko vijeće zaključuje da:

Primjenom rigoroznih odredbi Tehničkih uvjeta u dijelu koji se odnosi na kompaktne toplinske podstanice, nanosi se šteta krajnjim potrošačima. Gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d. Tuzla uskraćuje pravo na izbor kupovine valjanog i tehnički ispravnog proizvoda krajnjim korisnicima a samim tim i priključenje na sustav grijanja grada Tuzla, što jasno i nedvosmisleno predstavlja nametanje dodatnih uvjeta, a što je prema odredbama Zakona o konkurenciji zabranjeno, odnosno predstavlja zlouporabu položaja prema članku 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Uvidom u dokument pod nazivom „*Sažetak studije Analiza održivih opcija grijanja za grad Tuzla, Federacija Bosne i Hercegovine*“, izrađenog pod pokroviteljstvom EU od strane CEE Bankwatch Network, između ostalog navodi se sljedeće: „Istočni dio grada Tuzle (u kojem je koncentrirano oko 60 posto ukupne potražnje) ima nedovoljnu raspoloživu razliku pritiska, što trenutno predstavlja glavno tehničko pitanje za razvitak tuzlanskog sustava grijanja.“

Jedna od preporučenih mjera u pomenutom dokumentu jeste smanjenje temperature dovoda, dok je u budućnosti planiran prelazak na temperaturni režim 120C i pritisak 16 bara, što potvrđuje sadržaj dokumenta pod nazivom „*Strateške smjernice za održivi razvitak sustava daljinskog grijanja Grada Tuzla iz novembra 2022. godine*“, čiji je naručilac JP Centralno grijanje d.d. Tuzla u kojem se na strani 211. navodi: „U toplifikaciji bloka 6, projektni temperaturni režim mrežne vode u toplinskoj stanici TS1 (izlaza/ulaza) odnosno polaza/povrata u SDG je T1/T2=120/60 °C, što je u pogledu polazne temperature (T1) u skladu sa dugoročnim ugovorom isporučioaca i distributera toplotne energije.“

Navedeno dovodi u sumnju neopravdanost zadatih Tehničkih uvjeta a koji se odnose i na propisani režim rada kompaktnih toplinskih podstanica uvjetovan kriterijem 130/60 °C.

Navode gospodarskog subjekta JP Centralno grijanje d.d. Tuzla: „*ugradnja podstanica tipa Mini City, koje ne zadovoljavaju propisane uvjete u potpunosti, se znatno više odrazila na funkcioniranje sustava daljinskog grijanja, a time i kvalitetu isporuke toplotne energije, što je jedan od osnovnih zadataka Distributera sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima*“, Konkurencijsko vijeće smatra neutemeljenim. Naime, u dokazima dostavljenim Konkurencijskom vijeću utvrđeno je da postepeno ugrožavanje funkcioniranja SDG Tuzla, je nastalo kao rezultat dosadašnjeg neplanskog širenja vrelovodne mreže i neplanskog proširenja kapaciteta SDG Tuzla koji nemaju veze sa instaliranim kompaktnim toplinskim podstanicama, pa tako ni sa podstanicom Mini City. Zbog narušene hidrauličke cjelokupne mreže SDG Tuzla javlja se i velika razlika u pritisku na podstanicama koje su udaljenije od izvora (Termoelektrana Tuzla) što je u par slučajeva dovelo do buke u radu a sve zbog manjkavosti hidrauličkog sustava mreže daljinskog grijanja a ne zbog karakteristika toplinske podstanice.

Kompaktne toplinske podstanice su tehnički proizvod namijenjen za ugradnju u sustavima grijanja individualnih stambenih objekata. Za razliku od toplinskih podstanica koje se ugrađuju u kolektivne objekte stanovanja, JP Centralno grijanje d.d. Tuzla nema obvezu i pravo njihovog održavanja ili intervencije na istim, odnosno obvezu i pravo održavanja i servisiranja imaju jedino osobe koja ugrađuju kompaktnu toplinsku podstanicu (vlasnici) putem ovlaštenog distributera i/ili serviser.

Također, Konkurencijsko vijeće konstatuje da sve dok proizvodi, odnosno u ovom slučaju kompaktne toplinske podstanice, zadovoljavaju minimalne tehničke standarde i osnovne parametre koje se ugrađuju u sustave grijanja, moraju biti odobreni za priključenje na sustav grijanja grada Tuzla. To znači da gospodarski subjekt JP Centralno grijanje d.d.d Tuzla ne može odlučivati o tome da li su samo neke kompaktne toplinske stanice kvalitetne a druge nisu sve dok ispunjavaju svoju svrhu.

Konkurencijsko vijeće dalje smatra, da je primjenom ovako restriktivno zadatih Tehničkih uvjeta, JP Centralno grijanje d.d. Tuzla ograničilo konkurenciju iz razloga što korisnik usluga ni u kojem slučaju ne smije biti ograničen izborom opreme odnosno toplinske podstanice da bi bio priključen na sustav grijanja grada Tuzla. Podnositelju zahtjeva kao i drugim distributerima onemogućeno je da, tehnički ispravan proizvod koji po pravilima struke obavlja svoju suštinsku funkciju, ponude potencijalnim kupcima i na taj način podstaknu konkurenciju na mjerodavnom tržištu.

Na temelju svega navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je JP Centralno grijanje d.d. Tuzla primjenom navedene Odluke odnosno Tehničkih uvjeta, povrijedilo odredbe Zakona o konkurenciji zlouporabom vladajućeg položaja na tržištu distribucije toplotne energije u gradu Tuzla, na način da uvjetuje drugu stranu da prihvati dodatne obveze koje po svojoj

prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, sukladno sa člankom 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točki 1. izreke ovog Rješenja.

U predmetnom postupku je utvrđeno, da je neposrednim nametanjem nepravilnih Tehničkih uvjeta dovelo do posljedice u vidu diskriminacije ponuđača proizvoda koji za proizvod sa istom svrhom ne mogu da ponude krajnjim kupcima odnosno korisnicima sustava grijanja grada Tuzla.

Ocjenjeno je da su posljedice prisutne zbog prirode kriterijuma za određivanje izbora proizvoda, koji su neobjektivno postavljeni, a ne zbog njihove tehničke neispravnosti. Takva posljedica ima svoj nominalni izraz u vidu različitih uvjeta poslovanja na utvrđenom mjerodavnom tržištu.

7. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zlorabiti vladajući položaj na način propisan odredbama članka 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te duljinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona o konkurenciji.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je JP Centralno grijanje d.d. Tuzla zlorabilo vladajući položaj, iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 5.000,00 KM (pettisuća i 00/100 KM), što predstavlja 0,0268 % ostvarenog prihoda iz 2022. godine, koji je iznosio 18.590.287,00 KM.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu članka 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 3. i 4. izreke ovog Rješenja.

8. Troškovi postupka

Podnositelj zahtjeva je podnio zahtjev za naknadu troškova postupka (podnesak broj: UP-05-26-2-013-27/24) dana 10.02.2025. godine, kojim je traženo da se nadoknadi samo trošak na ime administrativne pristojbe na Zahtjev za pokretanje postupka u iznosu od 1.000,00 KM.

Člankom 108. stavak 1) Zakona o upravnom postupku je propisano da u rješenju kojim se postupak završava organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti, a člankom 105. stavak 2) istog Zakona je propisano da kada u postupku sudjeluju dvije ili više strana sa suprotnim interesom, strana koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Konkurencijsko vijeće je Podnositelju zahtjeva priznalo dostavljeni zahtjev za nadoknadu troška plaćanja administrativne pristojbe u iznosu od 1.000,00 KM.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točki 5. izreke ovog Rješenja.

9. Administrativna pristojba

Podnositelj zahtjeva na ovo Rješenje, sukladno sa člankom 2. Tarifni broj 107. stavak (1) točke f) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Ovo Rješenje je konačno i protiv istog nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno, objave ovog Rješenja.

Predsjednik

Ivo Jerkić